

Opgave 2 De bestrijding van ebola in Congo

Bij deze opgave horen de teksten 3 en 4 en tabel 1.

Inleiding

In juli 2018 breekt het ebolavirus uit in het oosten van de Democratische Republiek Congo. De verspreiding van dit dodelijke virus is in te dammen door de bevolking te vaccineren en door besmette patiënten in quarantaine te zetten en te behandelen. Wantrouwen van de bevolking in de overheid en hulpverleners bemoeilijkt echter het tegengaan van de verspreiding van ebola. In 2019 deden onderzoeker Vinck en zijn collega's onderzoek in het door ebola getroffen gebied naar het vertrouwen van burgers in overheidsinstanties. Deze opgave gaat over nationale en internationale politieke problemen bij de bestrijding van het ebolavirus in het oosten van Congo.

Gebruik tekst 3.

Tekst 3 beschrijft het oosten van Congo waar het ebolavirus is uitgebroken.

Er zijn verschillende kenmerken van een fragiele staat.

- 2p **8** Leg uit welke **twee** kenmerken te herkennen zijn voor de Congolese staat in het oosten van Congo. Gebruik in je uitleg:
- twee kenmerken van een fragiele staat;
 - per kenmerk informatie uit tekst 3 waaruit het gekozen kenmerk blijkt.

Gebruik tekst 3.

Er zijn zes vereisten voor grootschalige democratie, zoals toegang tot meerdere onafhankelijke informatiebronnen.

- 2p **9** Geef voor **twee andere** vereisten aan dat de Congolese regering deze vereisten voor democratie kan aantasten met de bestrijding van het ebolavirus, volgens tekst 3. Gebruik in je antwoord:
- twee vereisten voor democratie;
 - per vereiste informatie uit tekst 3.

Gebruik tekst 3.

Er zijn verschillende voorbeelden van globaliseringsprocessen die de autonomie en de macht van staten aantasten. Voorbeelden zijn het grensoverschrijdende karakter van problemen en het ontstaan van conflicten over staatsgrenzen heen.

- 2p **10** Geef aan welke **twee andere** voorbeelden van deze globaliseringsprocessen te herkennen zijn in het oosten van Congo waar het ebolavirus uitgebroken is. Gebruik in je antwoord per gekozen voorbeeld informatie uit tekst 3.

Gebruik tekst 3.

De Wereldbank heeft een machtsbron ingezet om de uitbraak van ebola in het oosten van Congo te bestrijden. Het inzetten van machtsbronnen kan de bindingen tussen betrokkenen veranderen.

Er zijn verschillende typen machtsbronnen en verschillende typen bindingen.

- 2p 11 Beredeneer dat het inzetten van een machtsbron door de Wereldbank tijdens de uitbraak van ebola kan hebben bijgedragen aan affectieve bindingen tussen hulpverleners en burgers. Gebruik in je uitleg:
- de naam en een omschrijving van een type machtsbron;
 - informatie uit tekst 3 om het gekozen type machtsbron te illustreren;
 - een omschrijving van affectieve bindingen;
 - informatie uit tekst 3 om affectieve bindingen te illustreren.

Gebruik tekst 3.

Vanuit de sociaalwetenschappelijke paradigma's wordt globalisering op verschillende manieren benaderd.

- 2p 12 Leg vanuit het conflictparadigma uit dat de bestrijding van het ebolavirus geglobaliseerd is. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het kernconcept globalisering;
 - informatie uit tekst 3 om globalisering te illustreren;
 - een kenmerk van het conflictparadigma;
 - informatie uit tekst 3 om het gekozen kenmerk te illustreren.

Gebruik tekst 4.

Tekst 4 beschrijft de onderzoeksmethode van het onderzoek van Vinck naar vertrouwen in overheidsinstanties in twee steden in het oosten van Congo.

Sociaalwetenschappelijke onderzoeken moeten voldoen aan een aantal eisen, zoals generaliseerbaarheid.

- 1p 13 Leg voor een **andere** eis uit dat deze eis te herkennen is in de methodebeschrijving in tekst 4. Gebruik in je uitleg:
- de naam en een omschrijving voor de eis van sociaalwetenschappelijk onderzoek;
 - informatie uit tekst 4 waaruit de gekozen eis blijkt.

Gebruik tekst 4.

Empirisch onderzoek kan kwantitatief of kwalitatief van aard zijn.

- 2p 14 a Leg uit dat Vinck in tekst 4 een empirisch onderzoek beschrijft. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van empirisch onderzoek;
 - informatie uit tekst 4 waaruit empirisch onderzoek blijkt.
- b Leg vervolgens uit of het onderzoek van Vinck kwantitatief of kwalitatief van aard is. Gebruik in je uitleg:
- de naam en een omschrijving van de gekozen aard van het onderzoek;
 - informatie uit tekst 4 waaruit de gekozen aard blijkt.

Gebruik tabel 1.

In tabel 1 staan resultaten van het onderzoek van Vinck.

- 2p 15 **a** Geef aan welk kernconcept bij het hoofdconcept binding te herkennen is in een variabele in tabel 1. Gebruik in je antwoord:
- de naam van het gekozen kernconcept bij het hoofdconcept binding;
 - informatie uit tabel 1 waaruit het gekozen kernconcept blijkt.
- b** Formuleer een hypothese die met de resultaten uit tabel 1 te toetsen is. Gebruik in de formulering: Hoe ..., des te ...

tekst 3

Ebola in Congo: waarom is het wantrouwen zo groot?

Ze willen onze bevolking uitdunnen. Ze willen ons buitensluiten van de verkiezingen. (...) Dit zijn enkele ideeën die leven onder de bevolking in het oosten van Congo waar het ebola-virus zich in snel tempo verspreidt. Burgers hebben weinig vertrouwen in de hulpverleners die de ziekte proberen te stoppen. (...) Waar komt dat wantrouwen vandaan? Volgens Afrika-correspondent Koert Lindijer is het een 'cocktail van factoren' die voor het wantrouwen onder de bevolking zorgt: "De regio waar ebola heerst, is een gebied waar onbekende rebellengroepen voortdurend dorpen aanvallen (...). Met een overheid die totaal afwezig is. Je hebt dus te maken met een getraumatiseerde bevolking en autoriteiten die ontzettend ver van mensen af staan. (...)". Die "gigantische disconnectie tussen autoriteiten en burgers" maakt dat mensen volgens Lindijer vatbaar zijn voor complottheorieën¹). Zo besloot de Congolese regering vorig jaar om de verkiezingen uit te stellen in gebieden die kampten met een ebola-uitbraak. Het ging om twee kiesdistricten met in totaal 1 miljoen kiezers waarbij de oppositie veel aanhang heeft. Lindijer: "Mensen gaan denken: misschien is ebola wel verspreid om ons uit te sluiten van de verkiezingen." (...)

Het virus is nu ook de grens overgestoken, naar buurland Uganda. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) zijn er tot nu toe 2084 slachtoffers, meer dan de helft daarvan is overleden. (...) In 2014 was er ook een ebola-epidemie in West-Afrika, daarbij vielen duizenden doden. Annemarie Loof, operationeel manager bij Artsen zonder Grenzen, wijst erop dat een ebola-uitbraak bij de bevolking (...) niet meteen grote indruk maakt, omdat er sowieso al een groot gebrek aan goede gezondheidszorg is in het gebied. Heel veel kinderen gaan dood aan diarree, malaria of mazelen. Ook op dit moment heerst er weer een grote mazelen-epidemie. Loof: "Aan het begin van een ebola-uitbraak, gaat het maar om een relatief klein aantal mensen dat overlijdt aan ebola. Maar opeens komt de Wereldbank wel met 80 miljoen dollar over de brug voor de bestrijding ervan. [Er] worden (...) internationale hulpverleners binnen gehaald, landcruisers²) rijden door de straten. Het leidt tot een soort boosheid en argwaan onder de bevolking. Mensen denken: wij gaan al jaren dood, waarom komen ze nu wel? Als ebola straks weer onder controle is, vertrekt dit hele internationale circus weer. Terwijl wij nog steeds doodgaan". (...)

bron: nos.nl, 2019

noot 1 complottheorie = een (waan)idee dat achter iets een samenzwering schuilt

noot 2 landcruiser = een type auto, veel gebruikt door hulpdiensten en ontwikkelingsorganisaties

tekst 4

Institutioneel vertrouwen in de aanpak van de ebola-uitbraak 2018-2019 in de Democratische Republiek Congo, een bevolkingsonderzoek: methodes

Het doel was om te onderzoeken (...) of institutioneel vertrouwen verband houdt met het invoeren van preventieve maatregelen, zoals contact vermijden en vaccinatie (...).
5 (...)

Deelnemers

We hebben een bevolkingsonderzoek uitgevoerd één maand nadat een uitbraak van het ebolavirus gemeld was (...) in het oosten van de Democratische Republiek Congo. (...) Uit 412 straten en woonblokken kozen we er willekeurig 30 in elke stad, systematisch en aselekt uit een lijst met alle straten en woonblokken, door steeds een willekeurig nummer te genereren en daarbij een vast interval te gebruiken om een volgende straat of woonblok te selecteren. (...) In elk huishouden

selecteerden we willekeurig één volwassene voor een interview. (...) Deelname was op basis van anonimiteit en vrijwilligheid, en er stond geen vergoeding tegenover.
25 (...)

Procedures

De interviews werden afgenomen aan de hand van een gestandaardiseerde en gestructureerde vragenlijst die was ontwikkeld door een team dat ervaring heeft met volksgezondheid, geneeskunde, antropologie en ebola in de Democratische Republiek Congo en West-Afrika. We hebben verschillende scores berekend door de resultaten van meerdere vragen over vergelijkbare onderwerpen te combineren.

naar: Vinck e.a., 2019

tabel 1

Gemiddeld vertrouwen in informatievoorziening door de overheid, Oost Congo, naar leeftijdsgroep op een vijfpuntsschaal, 2018 (n=961)

leeftijd	gemiddeld vertrouwen in de informatievoorziening door de overheid over het ebola-virus
18 - 30 jaar (n=450)	3,18
31 - 45 jaar (n=295)	3,22
≥ 46 jaar (n=216)	3,23

naar: Vinck e.a., 2019

Toelichting

De mate van vertrouwen in de informatievoorziening over het ebola-virus door de overheid is berekend aan de hand van scores op vragen aan de respondenten, waarbij de score 1 de laagste mate van vertrouwen aangeeft en de score 5 de hoogste mate van vertrouwen aangeeft. De verschillen tussen de leeftijdsgroepen zijn niet significant.